CYNGOR CYMUNED BRITHDIR, LLANFACHRETH A RHYDYMAIN
COFNODION CYFARFOD MEDI 16, 2025

Cyfarfod Cyngor Cymuned Brithdir, Llanfachreth a Rhydymain a gynhaliwyd yn Neuadd Rhydymain
Nos Fawrth, Medi 16, 2025 am 7:30 o'r gloch.

www.cyngorllanfachreth.cymru

Presennol Gerallt Griffith (Cadeirydd), Karen Goswell, Peredur Jenkins, Rhun Prys Jones, Llion Williams, Aaron Roberts ac Emlyn Roberts. Hefyd Henry M. Edwards.

1. Croeso'r Cadeirydd. Croesawyd pawb i'r cyfarfod.

2. Ymddiheuriadau: Cynghorydd Delyth Lloyd Griffiths, Robin Jones.

3. Datgan diddordeb.

Doedd neb yn datgan diddordeb.

4. Cadarnhau cofnodion cyfarfod Gorffennaf 15, 2025

Cynigwyd ac eilwyd fod y cofnodion yn gywir.

5. Materion yn codi o'r cofnodion Gorffennaf 15, 2025

Eitem 5. Eitem 6.b. Llythyr (25/7/2025) oddi wrth Swyddog Adfywio Trefi ynglŷn â grant 'Gwynedd Ni'. Mae'n diolch am ein cais ac yn rhoi gwybod mi allwn ychwanegu at ein cynlluniau gyda hyd at £2,500 yn fwy na'r swm rhoddwyd.
Anfonwyd y llythyr i'r aelodau am syniadau.

Anfonwyd llythyr (7/9/2025) i Adra yn rhoi gwybod iddynt rydym yn rhoi mainc ar dir Hengaer, Brithdir
Derbyniwyd ateb (10/9/2025) oddi wrth Adra yn rhoi gwybod maent angen cynllyn y fainc a'i lleoliad. Mae rhaid cael eu caniatad cyn rhoi y fainc yn y lleoliad.
Anfonwyd llythyr (10/9/2025) i Adra yn rhoi llun o'r fainc a map yn dangos y lleoliad.
Derbyniwyd ateb (11/9/2025) ac roeddynt angen atebion i:
Fydd y fainc yn cael ei leoli yn yr un safle ar hen un, rhwng y bin ar bostyn 'hydrant'?
Oes yna ymgynghoriad wedi cael ei wneud efo'r trigolion cyfagos am ail sefydlu'r fainc ar y tir? Os ddim fydd rhaid cadarnhau fod hyn wedi ei wneud; mae hyn i osgoi cwynion am y fainc.
Ydi'r Cyngor Cymuned yn gyfrifol am gynnal a chadw'r fainc a'r rhwymedigaeth?
Os mae'r caniatad yn cael ei rhoi, o gwmpas pryd fysa fainc yn cael ei osod a gan bwy?
Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

Penderfynwyd rhoi gwybod i Adra mae lle rhwng y bin a'r bostyn 'hydrant' i'r fainc, mae cefnogaeth yn yr ardal am fainc, bydd y Cyngor Cymuned yn gyfrifol am gynnal a chadw'r fainc a'r rhwymedigaeth, a bydd y fainc yn cael ei osod tua mis Rhagfyr gan y Cyngor Cymuned.

Penderfynwyd hefyd rhoi gwybod i Grant 'Gwynedd Ni' i Gyngor Gwynedd darparu sticeri logo SPF a Chyngor Gwynedd cael ei osod ar unrhyw adroddiad, dyluniadau a chyfarpar.

Llythyr (29/7/2025) oddi wrth Neuadd Llanfachreth yn angen mainc wrth y Neuadd.

Anfonwyd (30/7/2025) ail gais i Swyddog Prosiect Adfywio Trefi (Gwynedd Ni), Economi a Chymuned, Cyngor Gwynedd sef:

cael dau hysbysfwrdd plastig ail gylchu (un yw gosod ar wal Neuadd Brithdir wrth y peiriant diffibriliwr, a'r llall yn Rhydymain yn lle yr un presennol) a derbyn pedair mainc blastig ail cylchu a'u gosod yn Top Torrent, yn Hengaer, Brithdir, yn Llanfachreth ar y llwybr wrth y Neuadd ac yn Rhydymain wrth y Neuadd. Y gost fydd:

£931.93 + £1,249.93 + (£444 x 4) + £500 (amcangyfrif cost llafur) = £4,457.86.

Penderfynwyd gwneud ymoliadau â Panel Warehouse am anfoneb i brynnu 2 hysbysfwrdd. Cytunodd Rhun i dderbyn yr hysbysfyrddau.

Penderfynwyd gwneud ymoliadau â Wynnstay (Agricultural Supplies) Ltd ynglŷn y gost am y 4 mainc a pan fyddant ar gael.

Llythyr (15/8/2025) oddi wrth Economi a Chymuned, Cyngor Gwynedd yn rhoi gwybod maent wedi cytuno i gynnig cyfraniad arianol o £4,006.54 tuag at ein cynllun (gofynwyd am £4,457.86). Mae angen gosod logo SPF (Shared Prosperity Fund) a Chyngor Gwynedd ar unrhyw adroddiad, dyluniadau neu gyfarpar sydd wedi ei ariannu drwy'r grant.

Anfonwyd y llythyr, gan gynnwys telerau Cyngor Gwynedd, i'r aelodau. Gofynnwyd iddynt ei ddarllen.

Anfonwyd (18/8/2024) Ffurflen Derbyn y grant i Economi a Chymuned, Cyngor Gwynedd o fewn yr 14 diwrnod fel roedd angen i wneud. Anfonwyd hefyd (21/8/2025) Ffurflen Bacs iddynt.

Eitem 6.b. Llythyr (5/8/2025) oddi wrth Un Llais Cymru yn atgoffa am y Cyfarfod Cyffredinol Arbennig bydd ar 3/9/2025.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau

Llythyr (27/8/2025) oddi wrth Un Llais Cymru yn rhoi gwybod mae'r cyfarfod wedi ei ganslo oherwydd niferoedd isel disgwyli'r bod yn bresennol.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau

6. Gohebiaeth

a. Llythyr (16/7/2025) oddi wrth Un Llais Cymru yn rhoi gwybod am gyfarfod gweminar cynllun Coedwig Genedlaethol Cymru 2025/27 bydd ar 17/7/2025 a 31/7/2025. Mae'r manylion cysylltu ar y llythyr.
Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

b. Llythyr (24/7/2025) oddi wrth Un Llais Cymru yn cynnwys cofnodion cyfarfod Pwyllgor Ardal Meirionnydd cynhalwyd yn Penrhyndeudraeth ar 16/7/2025.
Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

c. Llythyr (21/8/2025) oddi wrth Clwb Moduro Harlech a'r Cylch Cyf. yn rhoi gwybod bydd y Clwb yn cynnal rali geir ar nos Sadwrn / bore Sul Medi 13/14. 2025 yn cychwyn am 11:30yh ac yna ar hyd ffyrdd.

ch. Llythyr (25/8/2025) oddi wrth Cylch yr Iaith, Cymdeithas yr Iaith Gymraeg, Dyfodol i'r Iaith, Hawl i Fyw Adra a Cyfeillion Llŷn anfonwyd i Mark Drakeford AS. Mae'r llythyr ynglŷn ag argymhellion y Comisiwn Cymunedau Cymraeg i gryfhau sefyllfa'r Gymraeg a'i siaradwyr.
Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

d. Llythyr (29/8/2025) oddi wrth Un Llais Cymru yn rhoi gwybod am eu Cynhadledd Flynyddol a Chyfarfod Cyffredinol Blynyddol bydd yn cael ei gynnal ar Faes y Sioe Amaethyddol ar 1/10/2025 am 9.30yb.. Amgáu mae Agenda, Ffurflen Gofrestru, Cynigion ar gyfer Cyfarfod, Cyfansoddiad a Rheolau Trefn.
Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

dd. Llythyr (1/9/20250 oddi wrth Priffyrdd, Cyngor Gwynedd yn rhoi gwybod bydd gwaith yn cael ei wneud:

1. i atgyweirio bylchau yn waliau cynnal wrth ymyl hen Ysgol Bryncoedifor.
2. i ymchwilio ar safle crac ar ochr y Ffordd Lefel yn ymyl Melin Ffridd Goch.
3. gan Tim Tacluso Ardal Ni (1-5/9/2025) yn Brithdir a Llanfachreth.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

e. Llythyr (1/9/2025) oddi wrth Nuclear Restoration Services yn rhoi gwybod maent yn cynnal ymgynghoriad i'r cyhoedd cael rhoi gwybod iddynt beth hoffai cael ei wneud wrth i safle Trawsfynydd symud tuag at ei gyflwr terfynol. Bydd y digwyddiad yn cael ei gynnal yn Coleg Meirion-Dwyfor, Stad Ddiwydiannol, Marian Mawr ar 11/9/2025 am 10:00 – 3:00yp.
Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

f. Llythyr (2/9/2025) oddi wrth Un Llais Cymru yn cynnwys cyrsiau hyfforddiant ym misoedd Medi – Rhagfyr 2025
Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

7. Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

a. Llythyr (17/7/2025) yn rhoi gwybodaeth ar Ffermio Bro bydd yn y Sioe Frenhinol Cymru eleni. Mae Ffermio Bro yn rhoi cymorth ar gyfer prosiectau ffermio yn y Parc.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

b. Llythyr (13/8/2025) yn gwahodd ni i ddigwyddiad bydd yn rhoi gwybodaeth am waith y Parc ar 27/9/2025 yn Tŷ Siamas am 10.00yb i 4.00yp.

Anfonwyd y llythyr i'r aelodau.

8. Materion Ariannol

a. Llythyr (23/7/2025) oddi wrth Sioe Rhydymain. Maent angen cymorth ariannol.

Penderfynwyd trafod y mater mis Chwefror 'Cais am Nawdd'.

b. Bil (24/7/2025) am £795.00 oddi wrth Archwilio Cymru tuag at ffiodd archwilio 2023/ 2024.

Penderfynwyd talu'r bil. Hefyd, i'r Cadeirydd anfon llythyr i Archwilio Cymru (gyda chopi i Un Llais Cymru) i ofyn sut maent yn dod i ffigwr o £795 tuag at daliad Ffioedd Archwilio 2023/24. Gyda thaliad o £360 codwyd gan Gyngor Gwynedd tuag at Archwilio Mewnol, mae'r Cyngor Cymuned yn gwario 9.6% o'r praesept sy'n hynod o uchel i archwilio cyngor bach.

c. Llythyr (24/7/2025) oddi wrth Un Llais Cymru. Amgáu mae manylionn cyflog i weithwyr am y cyfnod 2025/26.

Anfonwyd y llythyr ymlaen i'r aelodau.

Cyflog presennol y Clerc yw £14.60 x 18awr x 12mis = £3,153.60 ar bwynt SCP13. Taliad misol i HMRC yw: £52.56. Taliad misol i'r Clerc yw: £210.24 .

Mae pwynt SCP13 wedi newid i £15.06 yr awr ddyddiedig o Ebrill 1, 2025.
Bydd y cyflog newydd yn £15.06 x 18awr x 12mis = £3,252.96.
Taliad misol: £3,252.96 / 12 = 271.08.
Taliad misol i HMRC: £271.08 x 20/100 =£54.22.
Taliad misol i'r Clerc: £271.08 – £54.22 = £216.86.

Penderfynwyd derbyn newid y cyflog.

ch. Bill (1/8/2025) am £360.00 oddi wrth Cyllid, Cyngor Gwynedd. Bil tuag at wasanaeth Archwilio Mewnol ar gyfer cyfrifon 2024/2025. Llythyr (4/9/2025) atgoffa am y taliad.

Penderfynwyd talu'r bil

d. Llythyr (27/8/2025) oddi wrth Uned Taliadau yn rhoi gwybod bydd praesept £6,000 (hanner blwyddyn) yn ein cyfrif banc.

dd. Llythyr (8/9/2025) oddi wrth Theatr Bara Caws. Maent angen cymorth ariannol.

Penderfynwyd trafod y mater mis Chwefror 'Cais am Nawdd'.

e. Llythyr (15/9/2025) oddi wrth Swyddog Cefnogi Cymunedau ym Meirionnydd, Adran Economi a Chymuned yn rhoi gwybod mae grant hyd at £25,000 ar gael i gefnogi prosiectau cymunedol sy'n gwella lleol a hyrwyddo llesiant.

f. Balans yn Account Rhif 61402277 ar 29/7/2025: £1,196.21
Balans yn y banc ar 29/7/2025: £8,809.86.

ff. Balans yn Account Rhif 61402277 ar 29/8/2025: £1,197.75
Balans yn y banc ar 29/8/2025: £14,542.06.

9. Archwilio

a. Llythyr (15/8/2024) oddi wrth Archwilio Cymru yn gofyn am fwy o wybodaeth a hyn ers Fai 24, 2025 pan anfonwyd y gwybodaeth roeddynt ei angen.

Roeddynt angen gwybod os oedd gan y cyngor prosiectau cyfalaf am y flwyddyn 2024-25. Dywedwyd wrthynt nid oedd gan y cyngor prosiectau cyfalaf.

Roeddynt angen gwybod os rydym wedi mabwysiadu Pŵer Cymhwysedd Cyffredinol (General Power of Competence). Mae hwn yn rhywbeth newydd i ni. Mae PCC yn rhoi gwybodaeth bod y Cyngor yn gymwys. Rhoddwyd gwybod iddynt (18/8/2025) nid oes gan y cyngor wybodaeth ar PCC a bod y gofynion yn ddiangen ac yn engraifft o fiwrocratiaeth ddianghenraid.

Derbyniwyd ateb (28/8/2025) yn dweud roeddynt wedi cael gwybod roedd y Cyngor wedi ateb 'ie' ar gyfer GPoC ac angen cadarnhad bod hyn yn gywir i gwblhau'r dystysgrif archwylio. Rhoddwyd gwybod iddynt nid yw'r Cyngor yn gwybod (doedd y Clerc ddim yn gwybod) be oedd GPoC ac roedd camgymeriad wedi ei wneud wrth ddweud bod y Cyngor gyda GPoC.

10. Materion yr Aelodau

a. Rhoddwyd gwybod (4/8/2025) i Priffyrdd, Cyngor Gwynedd mae coeden wedi dod i lawr ar yr A494 rhwng Dolgellau a Rhydymain. Mater codwyd gan Emlyn.

Cafodd y goeden ei chlirio.

b. Anfonwyd llythyr (21/8/2025) i Adran Tai ac Eiddo, Cyngor Gwynedd yn rhoi gwybod mae angen postyn newydd i ddal y gât sy'n rhoi mynedfa i gae chwarae Ysgol Llanfachreth. Hefyd, mae angen ffens tua 2 fedr o hyd rhwng y postyn newydd a'r ffens sy'n rhedeg ar ochr yr afon. Mater codwyd gan Gerallt.

Oherwydd ni dderbyniwyd ymateb i'n llythyr penderfynwyd gofyn i Delyth ysgrifennu i'r Adran iddynt roi sylw am fod yn fater o Iechyd a Diogelwch.

c. Cais gan breswyliwr y gymuned am arwydd Araf/Slow yn Top Torrent i rybuddio traffig o gyfeiriad yr A470. Mae angen yr arwydd cyn yn dod at grib y ffordd yn mynd lawr tua'r bont.

Penderfynwyd anfon y neges i Priffyrdd, Cyngor Gwynedd.

ch. Penderfynwyd anfon neges i Peter David Roberts, Adran Golau Stryd, Cyngor Gwynedd yn rhoi gwybod iddo osod lamp wrth Neuadd Rhydymain fel roedd wedi bwriadu ei wneud i ni. Bydd y gost tua £1,700. Gweler Cofnodion Blynyddol Mai 21, 2024, Eitem 11.b.

11. Adroddiad Cynghorydd Delyth Lloyd Griffiths

a. Mae Caru Coed y Brenin yn trafod cael grantiau i wneud cais i Cyfoeth i redeg y lle.
Mae Caru Coed y Brenin wedi cael diwrnod agored yn Coed y Brenin 17/9/25 i ddechrau y broses o dendro am redeg yr adnoddau i gyd ar y safle gan gynnwys y traciau beic. Bydd gwneud y cais yn her fawr i grŵp bach a bydd angen help arnom i wneud y cais.

b. Mae mast EE ac eraill wedi ei droi ymlaen yn Coed Y Brenin ac yn rhoi signal ffôn symudol i ardal Llanfachreth.

c. Mae Cyngor Ganllwyd yn trafod gwneud arolwg tai a Cyngor Llanelltyd wedi cael cais gen i hefyd i ystyried gneud arolwg.

ch. Pensaer yn cychwyn ar y gwaith yn hen ysgol Llanfachreth.

d. Perchennog Ysgol Ganllwyd ddim wedi ymateb i gais y cyngor i drafod prynu yr adeilad.

dd. Y Parc yn trafod dyfodol Plas Nannau gyda nifer o asiantaethau preifat a statudol.

e. Y Parc wedi cyflogi tri i weithio ar y Cynllun Ffermio Bro newydd.

f. Y Parc wedi rhoi caniatâd i gofeb yn Penmaenpool i gofio am drychineb 1966 yn dilyn cais gan Cyngor Tref Dolgellau.

Llofnod: Dyddiad: